

- תקציר -

מערך הזנה לילדים במוסדות חינוך

כללי

1. במוסדות החינוך ברחבי העיר מופעל מערך הזנה לתלמידים באופנים שונים: הזנה לתלמידים בשכונות שיקום, הזנה במועדוניות בגני ילדים, הזנה במסגרות החינוך מיוחד ועוד. מטרת מערך ההזנה לספק לתלמידים מזון בריא. הביקורת בדקה בין היתר, את אופן התנהלות מערך ההזנה בהיבט ההתקשרות, מועדי הגעת המזון וסדרי הגשתו לתלמידים, איכות המזון וטיפול באלרגיות.

עיקר הממצאים וההמלצות

צוות תפעול מערך ההזנה

2. היעדר הנחיות ברורות ממנהל החינוך באשר לאופן הטיפול בנושא הזנה לכלל הגורמים המטפלים בנושא, גורם לחוסר אחידות באופן הטיפול במערך ההזנה.
 3. במנהל החינוך מונתה מנהלת תחום מועדוניות כאשר היו בעיר 45 מועדוניות. הגידול במועדוניות ל-383 לא לווה בגידול בתקנים.
 4. בבתי הספר לא מונה צוות המהווה גורם ייחודי לטיפול בנושא הזנה, כנדרש בחוזר מנכ"ל משרד החינוך. הטיפול בהזנה מתבצע כפעילות משנית.
- המלצה-** התאמת צוות מועדוניות בעירייה להיקף המשימות או העברת מועדוניות נוספות לאחריות חברת יובל חינוך. קביעה בבית ספר בעל תפקיד יחודי לטיפול בנושא ההזנה.

כנס פתיחת שנה והנחיות

5. לא נערך כנס למפעילי מועדוניות בגני ילדים בתחילת שנה למתן הנחיות והוראות כנדרש הנהלים.
- המלצה-** כנס פתיחת שנה לכל המסגרות המטפלות בהזנה ולגורמים מספקי השירות.
6. לבתי הספר בחינוך מיוחד, שאינם פועלים בשיטת ה"ניהול העצמי", לא ניתנה הנחייה לטיפול בנושא ההזנה וניהול הנושא לוקה.
- המלצה-** הנחייה של מטה מינהל החינוך לבתי ספר חינוך מיוחד.

התקשרויות עם ספקים

7. בחלק מההתקשרויות של המועדוניות עם ספקי קייטרינג לא נחתם ולא עוגן חוזה התקשרות, בניגוד לנוהל עבודה תקין. בבית ספר "א" ההתקשרות עם ספק המזון נעשתה בע"פ ללא כל מסמכי התקשרות. החשבוניות נשאו שם של אדם פרטי בניגוד לנהלי תקינים.
 8. בדיקת מסמכים הנדרשת לגבי חברות הקייטרינג אינה מתבצעת בדיקנות. נדגמו מקרים בהם ההתקשרות בוצעה עם ספק קייטרינג ללא "תעודת יצרן", רישיון עסק ועוד.
- המלצה-** יש להקפיד ולוודא שלספקי הקייטרינג כל המסמכים והרישיונות הנדרשים על פי חוק.

בדיקות מעבדה

9. ב- 4 בדיקות מעבדה שביצעה הביקורת נמצאה, בבדיקה אחת כי הספירה הכללית של החיידקים גבוהה מאוד והתוצאה אינה משביעת רצון. חברת יובל חינוך מבצעת בדיקות בגנים שבאחריותה. בגנים שבפיקוח העירייה ומחלקה לרווחה חינוכית אינו מתבצע.
- המלצה-** יש לבצע מידי תקופה בדיקות מעבדה להמצאות/אי המצאות חיידקים במזון בכל המסגרות.

טיפול ברגישויות למזון

10. נושא רגישויות ואלרגיה למזון אינו מטופל בקפדנות מספקת למרות רגישות וחשיבות העניין. במקרה בו נכחה הביקורת הגיש מורה לתלמיד לחם למרות היות התלמיד חולה במחלת צליאק.
11. לילדים בעלי אלרגיה "מסכנת חיים". לא הוצמדו סייעות בשעת פעילות הצהרון בניגוד להנחיות משרד הכלכלה לגבי צהרונים.
- המלצה-** לרענן ולהדק טיפול בילדים עם רגישויות, הנחיית מורים תלמידים הורים הנחיות מדיאטנית מלווה ועוד.

זמני הגעה ורישום

12. ההוראה לרישום שעת כניסה ויציאה של כל רכב או מבקר, אינה מבוצעת. זמני ההגעה של המזון למוסדות החינוך אינם עומדים בחלק מהמקרים בתקן הנדרש.
- המלצה-** להורות לחברות הקייטרינג על הבאת המזון במועדים הנדרשים הפעלת פיקוח ודיווח.

פיקוח

13. לא מתקיים פיקוח של גורם עירוני על התנהלות מערך ההזנה בצהרונים המופעלים על ידי מחלקת גני ילדים בניגוד לפיקוח שמבצעת חברת יובל חינוך. לפעולות פיקוח המבוצעות על ידי המחלקה לרווחה חינוכית אין תיעוד בטופס בקרה ייעודי.
- המלצה-** לייצר אפיקי פיקוח מובנים.

ווטרינר הרשות

14. ווטרינר הרשות אינו מבצע פעולות בקרה ופיקוח למרות שבחוזר מנכ"ל הוא נדרש לכך. לטענת הווטרינר העירוני הוא אינו אמור לבצע ביקורת והוא אינו מחויב להוראות משרד החינוך.
15. רק חלק מחברות הקייטרינג עוברות לבדיקות משנה במתחם הווטרינר העירוני, בניגוד להוראות. כמו כן נמצא כי החברות אינן מפוקחות כלל ע"י מוסדות החינוך בענין זה.
- המלצה-** להורות לחברות הקייטרינג לעבור בכניסה לעיר בתחנת הווטרינר לבצע פיקוח מדגמי בבתי ספר. להגדיל את מעורבות הווטרינר העירוני.

זמני ארוחה והתנהלות במהלך ארוחה

16. בבתי ספר אין שעת ארוחה קבועה, הארוחה משולבת כחלק ממהלך השיעור ומתאחרת במועד. הארוחה מתבצעת כמטלה לא רצויה והדבר פוגם בערכה ומשמעותה החינוכית. השיעור נמשך ללא אוורור הכיתה מריחות המזון ופינוי מידי של שאריות.
- המלצה-** יש לבצע את הארוחה בזמן מופרד בין צלצולים יעודיים ולנסות לאתר מיקום מחוץ לכיתה הלימוד.
17. היגינה - נמצאו מקרים בהם לא הונחו פלייסמנטים על השולחנות. לעיתים לא מתבצעת הקפדה על שטיפת ידיים לפני תחילת הארוחה, בניגוד להנחיות. הגשת המזון אינה מתבצעת עם כפפות חד פעמיות.
- המלצה-** שמירה על הנחיות ההיגינה והטיפול בהגשת מזון.

השמדת מזון

18. נמצאו מקרים בהם "מגשיות" מזון נשמרו מספר ימים במקרר גן הילדים או נמסרו לאנשים שונים מחוץ למוסד החינוכי. בניגוד להנחיות.
- המלצה-** יישום הנחיות השמדת מזון מיום ליום.

בדיקת טמפרטורת המזון ואיכות המזון

19. טמפרטורת המזון במקרים שנבדקו על ידי הביקורת וחברת יובל חינוך, נמצאה שאינה מתאימה ונמוכה באופן משמעותי מזו הנדרשת.
- המלצה-** הערה לחברות הקייטרינג בענין וביצוע פיקוח ובדיקות.

מדיניות הזנה ביום לימודים ארוך

20. גני ילדים המצויים, בשכונות שיקום ונכללים בתחולת החוק אינם ממומנים בשל מגבלות תקציב של משרד החינוך ליישום הוראות החוק.
- המלצה-** בחינה במשרד החינוך לאפשרות להרחיב את ההזנה לגני ילדים בשכונות שיקום.